

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної

Людмила ІЛЛЯШЕНКО
“27” серпня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

**підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма ЕКОНОМІКА
з галузі знань 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
спеціальності 051 ЕКОНОМІКА**

мова навчання: українська
статус дисципліни: вибіркова

Чернігів 2024р.

Робоча програма з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» складена на основі освітньо-професійної програми Економіка спеціальності 051 Економіка. – “23” серпня 2024 р. – 22 с.

Розробник: **Галина ПОПОВА**
викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024р.

Голова циклової комісії

Галина ПОПОВА

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова
Кількість змістових модулів – 8	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:
		3-й
Семестр		
6-й		
Лекції		
Загальна кількість годин - 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: у VI семестрі: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувачів фахової	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	30 год.
		Практичні, семінарські
		12 (2/10)год.
		Самостійна робота

передвищої освіти – 3,4		48 год.
		Вид контролю:
		залік

2. **Мета та завдання навчальної дисципліни**

Мета дисципліни: формування у здобувачів фахової передвищої освіти сучасні фундаментальні знання з основних аспектів діяльності підприємств на зовнішніх ринках в умовах діючого в Україні законодавства.

Завдання дисципліни: полягає у формуванні глибоких професійних знань у здобувачів фахової передвищої освіти для вирішення конкретних завдань функціонування підприємств у системі зовнішньоекономічних відносин.

Є визначення «інноваційна складова розвитку ЗЕД підприємства» та аналіз доцільності спрямованості переходу підприємства на інноваційну модель розвитку зовнішньоекономічної діяльності для виходу на зовнішній ринок з підвищенням економічної ефективності.

В ході реалізації значних перетворень в економіці України вирішальне значення має мобілізація якісно нових шляхів зростання ефективності суспільного виробництва.

Одним з таких шляхів є вдосконалення механізму та зростання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вивчення методів залучення закордонних інвестицій та створення спільних підприємств. Від успіху на шляху цієї діяльності буде залежить вірогідність та темпи зростання економіки України.

3. **Очікувані результати навчання**

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати:

- особистості державного регулювання та управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- методи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств;
- наукові основи менеджменту та маркетингу зовнішньоекономічної діяльності;
- характерні особливості зовнішньоекономічних операцій;
- валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів;
- особливості обліку та розрахунків по експортно-імпортним операціям та їх митне оформлення;
- наукові основи та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності;
- методи організації ділових контактів та проведення переговорів.

вміти:

- складати та оформлювати зовнішньоекономічні контракти;
- розрахувати та обґрунтувати рівень цін на продукцію по експортно-імпортним операціям;
- вивчати та аналізувати ринки товарної продукції;
- розробляти стратегію зовнішньоекономічної діяльності і планувати експортно-імпортні операції;
- готувати пакети документів для митного оформлення експортно-імпортою продукції;
- готувати пакети документів для оформлення зовнішньоекономічного контракту;

- вибирати найбільш ефективну стратегію реалізації зовнішньоекономічного контракту та форми розрахунків;
- аналізувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- організувати необхідні заходи щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів з замовником.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в національній економіці

ТЕМА 1. РОЛЬ ТА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Загальні положення ЗЕД суб'єктів ринкових відносин в Україні. Сутність та принципи менеджменту ЗЕД. Основні види ЗЕД. Організаційні структури управління ЗЕД на підприємствах Предмет, об'єкт, задачі курсу. Мета, зміст та завдання ЗЕД. Об'єкти та суб'єкти ЗЕД. Торгівельна діяльність. Товар. Фізичні та юридичні особи. Види ЗЕД. Принципи управління зовнішньоекономічною діяльністю. Основні напрямки розвитку ЗЕД. Резиденти та нерезиденти.

Зовнішньоекономічна політика України. Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. Показники структури розвитку ЗЕД. Показники інтенсивності та ефективності розвитку ЗЕД. Зовнішньоекономічна політика. Функціональні завдання ЗЕД. Зовнішньоторговельна політика. Валютна політика. Політика у сфері залучення іноземних інвестицій. Митно-тарифна політика. Показники функціонування ЗЕД. Експортна квота. Імпортна квота. Зовнішньоторговельна квота. Показники динаміки зовнішньоекономічних відносин. Темпи росту.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД В УКРАЇНІ

Органи державного управління і регулювання ЗЕД. Засади регулювання ЗЕД в системі управлінського ієрархічного простору Зовнішньоекономічна політика. Функціональні завдання ЗЕД. Зовнішньоторговельна політика.

Державна реєстрація суб'єктів ЗЕД, статистична та податкова звітна документація. Зовнішньоекономічний контракт, основні положення його розробки та оформлення. Структура та функціональні обов'язки підрозділів підприємства, які пов'язані з ЗЕД. Галузі, види та особливості ЗЕД підприємства. Спільні підприємства технопарки, вільні економічні зони, офшорні зони, закордонні філії та представництва підприємств.

Митно-тарифне регулювання ЗЕД. Митні режими. Визначення митної вартості. Методи визначення митної вартості. Схема проходження вантажу через митний кордон України (митне оформлення) та митний контроль. Цілі державних органів. Митний тариф. Функції митного тарифу: фіскальна, стимулююча, регулятивна, захисна. Види мита: преференційне, фіскальне, протекціоністське, автономне, конвенційне, адвалерне, специфічне, комбіноване, змішане. Ставка мита

Змістовий модуль 3. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

ТЕМА 3. НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

Засоби нетарифного регулювання. Квотування. Ліцензування. Антидемпінгові процедури. Цінові преференції. “Добровільне” обмеження експорту. експортні субсидії. торговельне ембарго технічних бар'єрів. Імпортна квота. Зовнішньоторговельна квота.

Змістовий модуль 4. Валютне регулювання та банківське обслуговування ЗЕД

ТЕМА . ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА БАНКІВСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗЕД В УКРАЇНІ

Валютні відносини. Складові валютних відносин. Валютні операції. Валютні цінності. Валютні умови. Фінансові умови. Валютно-фінансові умови.

Види валютних операцій. Основні напрями становлення системи валютного регулювання. Порядок придбання та використання іноземної валюти. Контроль валютних операцій. Валютно-фінансовий контроль та звітність.

Валюта у вузькому й широкому значенні, види валюти, конвертованість валюти, світова валютна система, валютний курс, валютне котирування, суб'єкти валютного ринку, сегменти валютного ринку (біржовий, позабіржовий або міжбанківський, готівковий), поточні валютні операції, термінові валютні операції (форвардні, ф'ючерсні, опціонні, операції своп), МВФ, режими валютного курсу (фіксований курс, обмежено гнучкий курс, плаваючий або вільний курс, гібридний курс), валютна інтервенція, девальвація і ревальвація, страхування валютних ризиків, нормативне забезпечення валютного регулювання в Україні, валютний рахунок, валютні обмеження, НБУ.

Суть, способи та форми розрахунків. Визначення валюти ціни та валюти платежу. Форми розрахунків. Засоби розрахунків.

Міжнародні розрахунки. Фактори впливу. Механізм міжнародних розрахунків. Способи платежу. Платіж готівкою. Авансовий платіж. Платіж у кредит. Засоби платежу. Форми платежу. Інкасо. Акредитив. Відкритий рахунок. Банківській переказ. Чек. Вексель.

Поняття, суб'єкти та особливості міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та фактори їх вибору у міжнародних комерційних відносинах. Сучасні платіжні системи та засоби зв'язку суб'єктів міжнародних розрахунків.

Змістовий модуль 5. Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД

ТЕМА 5. ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ТА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЗЕД

Поняття та види торговельних операцій в ЗЕД. Характеристика та порядок здійснення зовнішньоторгових операцій купівлі-продажу. Орендні операції. Спільне підприємництво в зовнішньоекономічній діяльності. Маркетингове середовище діяльності вітчизняних підприємств на зовнішньому ринку. Формування маркетингового механізму регулювання ЗЕД. Маркетингові дослідження для виходу на зовнішній ринок. Маркетингові форми інтенсифікації зовнішньоекономічної діяльності

Бартерні операції. Торгова компенсація. Промислова компенсація.

Основні операції, обслуговуючі операції. Інжинірингові послуги. Орендні операції. Лізинг. Фінансовий лізинг. Оперативний лізинг. Страхові послуги. Туристичні послуги. Аудиторські послуги. Роялті.

Лізингова угода. Угоди з торгівлі об'єктами авторського права.

Вивчення попиту. Показник місткості ринку. Аналіз перспектив ринку. Вивчення пропозиції. Дослідження виробництва товарів на місцевому ринку. Аналіз перспектив розвитку виробництва та оновлення продукції. Дослідження умов роботи на ринку. Вивчення умов руху товарів. Дослідження потенційних можливостей фірми. Аналіз господарської діяльності. Аналіз конкурентоспроможності товару, фірми.

Посередники. Посередницька фірма. Брокер. Дилер. Види посередницьких операцій, фірм.

Суб'єкти господарювання в режимі іноземного інвестування. Узаконені форми іноземних інвестицій. Спільне підприємство. Мотиви використання спільних підприємств.

Іноземне інвестування, нормативне забезпечення міжнародної інвестиційної діяльності в Україні, іноземні інвестиції, форми іноземного інвестування, підприємство з іноземними інвестиціями, спеціальні економічні зони, території пріоритетного розвитку, технологічні парки, прямий інвестор, промисловий інвестор, філія, дочірня компанія, асоціативна компанія, класифікація міжнародних інвестицій, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, цінні папери, регулювання інвестиційної діяльності, офшорні території, проблеми іноземного інвестування в Україні.

Пакет документів для створення спільних підприємств. Етапи створення спільних підприємств. Створення спільного підприємства згідно українського законодавства.

Умови ІНКОТЕРМС. Базисні умови. Базисна умова поставки групи Е. Базисна умова поставки групи F. Базисна умова поставки групи С. Базисна умова поставки групи D.

Класифікація за ступенем визначеності. Визначені. Обумовлені. Індикативні ціни. Базисні умови та їх вплив на ціну контракту. Базисні умови поставки товарів. Види вантажів та маршрут перевезень. Вартість перевезень. Морські перевезення. Залізничні перевезення. Автомобільні перевезення. Повітряні перевезення.

Змістовий модуль 6. Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД

ТЕМА 6. ПОСЕРЕДНИЦТВО ТА КОМПЕНСАЦІЙНА ТОРГІВЛЯ У ЗЕД Торгово–посередницька операція. Види торгово-посередницьких операцій.

Операції з перепродажу. Комісійні операції. Агентські операції. Брокерські операції. Різновидом комісійних угод є консигнаційні угоди – продаж товарів зі складу комісіонера, але товар належить консигнанту, тобто експортеру. Організаційні форми торгово-посередницьких операцій: Торгові фірми. Комісійні фірми.

Вивчення попиту. Показник місткості ринку. Аналіз перспектив ринку. Вивчення пропозиції. Дослідження виробництва товарів на місцевому ринку. Аналіз перспектив розвитку виробництва та оновлення продукції. Дослідження умов роботи на ринку. Вивчення умов руху товарів. Дослідження потенційних можливостей фірми. Аналіз господарської діяльності. Аналіз конкурентоспроможності товару, фірми.

Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Стратегії маркетингу. Дослідження зовнішнього ринку. Конкурентоспроможність продукції на зовнішньому ринку. Інвестиційна та інноваційна діяльність на зовнішньому ринку

Посередники. Посередницька фірма. Брокер. Дилер. Види посередницьких операцій, фірм.

Сутність та особливості компенсаційних угод. Операції в рамках промислового співробітництва.

Форми зустрічної торгівлі “міжнародні компенсаційні угоди”. Операції натурального обміну. До недоліків бартерного контракту. Операції на давальницькій сировині, або толинг. Комерційна компенсація.

Франчайзинг. Виробничий франчайзинг. Товарний (торговий) франчайзинг. Діловий (ліцензійний) франчайзинг

Змістовий модуль 7. Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД

ТЕМА 7. УКЛАДАННЯ КОНТРАКТУ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗЕД

Особливості оформлення та умови укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) в Україні. Вибір контрагента. Структура міжнародного контракту. Типові помилки, що зустрічаються в зовнішньоторгових контрактах (ЗТК).

Зовнішньоекономічний договір (контракт). Оферта. Акцепт. Умови укладання контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість контракту. Базисні умови поставки товарів. Ціна та загальна вартість контракту. Умови платежів. Умови здачі (приймання) товару (робіт, послуг). Упаковка та маркування. Форс-мажорні обставини. Санкції та рекламації. Врегулювання спорів у судовому порядку. Юридичні адреси контрагентів.

Економічний аналіз ефективності ЗЕД підприємств. Перспективні напрямки побудови державної економічної моделі зовнішньоекономічних ринкових відносин.

Показники структури розвитку ЗЕД. Показники інтенсивності та ефективності розвитку ЗЕД. Зовнішньоекономічна політика.

Змістовий модуль 8. Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з ним ризики. Вільні економічні зони.

ТЕМА 8. ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕД І ПОВ'ЯЗАНІ З НИМ РИЗИКИ. ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ

Страховання у зовнішньоекономічній діяльності. Страхові документи у ЗЕД.

Хеджування. застосування різних форм і методів розрахунково-кредитних відносин. аналіз і прогнозування кон'юнктури зовнішнього ринку. Види страхування. Страховання експортних кредитів. Страховання інвестицій. Страховання відповідальності. страховий поліс. генеральний поліс. страховий сертифікат.

Страховання ЗЕД. Страховий випадок. Страховий ризик. Страхова премія. Страховий поліс. Полісоутримувач. Обов'язки полісоутримувача і страховика. Види страхування. Особисте страхування. Майнове страхування. Страховання відповідальності.

Міжнародне страхування операцій. Види міжнародних страхових операцій. Характеристика міжнародних страхових інститутів.

Міжнародні транспортні перевезення. Вибір виду транспорту. Транспортні документи. Поняття, концепція і структура логістики при управлінні ЗЕД. Логістична система, як складова менеджменту. Створення міжнародних логістичних систем при організації транспортних перевезень у ЗЕД.

Прямі перевезення. Змішані перевезення. Змішані перевезення. Види вантажу. Відстань і маршрут перевезення. Фактор часу.

Вартість перевезення. Морські перевезення. Траповими. Лінійне судноплавство. Залізничні перевезення. Автомобільні перевезення. Повітряні перевезення. Трубопровідний транспорт. Коносамент. Морська накладна. Чартер. Залізнична накладна. Дорожня відомість. Комерційний акт. Авіавантажна накладна. Автодорожня накладна. Логістика. Концепція логістики.

Мета і завдання створення вільних економічних зон. Світовий досвід розвитку вільних економічних зон. Науково-технологічні парки. Транснаціональні корпорації. Офшорні зони та офшорне підприємництво.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п/с	с.р.
Змістовий модуль 1. Роль та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в національній економіці				
1. Роль та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в національній економіці	8	4		4
Разом за змістовим модулем 1	8	4		4
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні				
2. Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні	16	6	/2	8
Разом за змістовим модулем 2	16	6	2	8

Змістовий модуль 3. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні				
3. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	8	2	/2	4
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	8	2	/2	4
Змістовий модуль 4. Валютне регулювання та банківське обслуговування ЗЕД				
4. Валютне регулювання та банківське обслуговування ЗЕД	10	4		6
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	10	4		6
Змістовий модуль 5. Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД				
5. Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД	12	4	/2	6
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	12	4	2	6
Змістовий модуль 6. Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД				
6. Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД	12	4	/2	6
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	12	4	2	6
Змістовий модуль 7. Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД				
7. Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД	12	4	2/	6
<i>Разом за змістовим модулем 7</i>	12	4	2/	6

Змістовий модуль 8. Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з ним ризики. Вільні економічні зони				
8. Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з ним ризики. Вільні економічні зони	12	2	/2	8
<i>Разом за змістовим модулем 8</i>	12	2	2	8
Разом	90	30	12(2/10)	48

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні	2
2	Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2
3	Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД	2

4	Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД	2
5	Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з тим ризики. Вільні економічні зони.	2
	Разом	10

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД	2
	Разом	2

8. Самостійна робота

№ з/ п	Назва теми	Кількіс ть годин
1	Роль та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в національній економіці	4
2	Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні	8

3	Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4
4	Валютне регулювання та банківське обслуговування ЗЕД	6
5	Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД	6
6	Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД	6
7	Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД	6
8	Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з тим ризики. Вільні економічні зони.	8
	Разом	48

9. Теоретичні питання до заліку

1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки
2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні
3. Теоретичні основи митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні

4. Системи регулювання ЗЕД в Україні
5. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
6. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
7. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
8. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
9. Валютне регулювання та банківське обслуговування ЗЕД
10. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
11. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування ЗЕД
12. Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД
13. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки
14. Ціноутворення у ЗЕД підприємства
15. Посередництво та компенсаційна торгівля у ЗЕД
16. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку
17. Компенсаційна торгівля у сфері ЗЕД
18. Укладання контракту та економічний аналіз ЗЕД
19. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів
20. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
21. Транспортне забезпечення ЗЕД і пов'язані з тим ризики. Вільні економічні зони
22. Ризики у ЗЕД та їх страхування
23. Транспортне обслуговування у ЗЕД
24. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон

10. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції, бесіди; ілюстрація, демонстрація; індукція, дедукція; репродуктивні, проблемно-пошукові; аудиторні заняття, самостійна робота, дискусія, розгляд творчо-аналітичних завдань, розгляд ситуативних задач.
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю, самоконтролю, корекції за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Універсальні методи: словесно-інформаційні, словесно-дослідницькі та ін.
5. Інноваційні методи навчання:
 - **Кейс-метод** Аналіз реальних або змодельованих ситуацій із зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Це допомагає здобувачам розвивати навички прийняття рішень у складних умовах.
 - **Метод проєктів** Робота над реальними або змодельованими проєктами, наприклад, розробка стратегії виходу підприємства на міжнародний ринок.
 - **Імітаційні ігри** Наприклад, моделювання переговорів між міжнародними партнерами або укладання контрактів.
 - **Використання мультимедіа** Презентації, відео та інтерактивні симуляції для візуалізації складних процесів, таких як митне оформлення чи міжнародні розрахунки.

11. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний: усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване); контроль за ефективністю самостійної роботи (написання та захист рефератів, доповідей, підготовка творчо-аналітичних завдань); рішення та постановка задач; постановка економічних моделей.

Періодичний контроль: підсумкові письмові контрольні роботи за змістовими модулями які складаються з двох частин, перша – теоретичне питання, друга – постановка та рішення задач.

Підсумковий контроль: складання заліку. Залік включає питання, необхідно розкрити сутність окремих питань однієї з тем навчальної дисципліни, передбаченої робочою навчальною програмою та вирішення практичного завдання.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 4-бальна шкала.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
«Незадовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відтворюють частину навчального матеріалу, за допомогою викладача виконують елементарні завдання.
«Задовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком

«Добре»	Знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності та незначні помилки.
«Відмінно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

При вивченні дисципліни здійснюються такі види контролю:

- поточний контроль знань;
- підсумковий контроль знань наприкінці семестру.

Поточний контроль знань проводиться на семінарських заняттях та при проведенні практичних занять. Перевірка знань здобувачів фахової передвищої освіти оцінюється за п'ятибальною системою.

Формами поточного контролю можуть бути:

- письмова робота (відповіді на питання лекційного курсу);
- тестування знань здобувачів фахової передвищої освіти з певної теми;
- усне опитування.

Система оцінювання різнорівневих завдань для здобувачів освіти (тести, контрольна робота, самоконтроль)

- перший рівень – середній (3 бали). Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;
- другий рівень — достатній (4 бали). Здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;
- третій рівень – високий (5 балів). Знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку.

Під час проведення заліку навчальні досягнення здобувачів фахової передвищої освіти оцінюються за критеріями, які вказані в вище зазначеній таблиці.

Викладач має право поставити здобувачу фахової перед вищої освіти оцінку за залік без додаткового опитування, враховуючи його роботу протягом семестрів, якісне виконання ним практичних та семінарських робіт, активну участь на заняттях з даної дисципліни і т.д.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”, складений на основі освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.

2. Матеріали до самостійної роботи з дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» складені на основі освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.
3. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”, складені на основі освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.
4. Методичні вказівки до семінарських робіт з дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”, складені на основі освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.

13. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 26 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. -1996. № 30.-Ст.141. <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№18-22. – СТ.144. <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Закон України від 20 травня 1999 року „Про Національний банк України”. Відомості Верховної Ради України.-1999.-№29.-Ст.238. <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Закон України від 1 червня 2000 року „Про ліцензування певних видів господарської діяльності”. Відомості Верховної Ради України.-2000.-№36.-Ст.299. <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Закон України від 19 жовтня 2000 року „Про державну підтримку малого підприємництва”. Відомості Верховної Ради України.-2000.-№51-52.-Ст.447. <http://zakon2.rada.gov.ua>
6. Закон України від 18 січня 2001 року „Про об’єкти підвищеної небезпеки”. Відомості Верховної Ради України.-2001.-№15.-Ст.73. <http://zakon2.rada.gov.ua>

7. Закон України від 4 липня 2002 року „Про інноваційну діяльність”. Відомості Верховної Ради України.-2002.-№36.-Ст.266. <http://zakon2.rada.gov.ua>
8. Закон України від 16 січня 2003 року „Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”. Відомості Верховної Ради України.-2003.-№13.-Ст.93. <http://zakon2.rada.gov.ua>
9. Закон України від 15 травня 2003 року „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців”. Відомості Верховної Ради України.-2003.-№31-32. <http://zakon2.rada.gov.ua>
10. Закон України від 19 червня 2003 „Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати”. Відомості Верховної Ради України.-2004.-№1. <http://zakon2.rada.gov.ua>
11. Кримінальний кодекс України //ВВР України, 2001.-№25,№26, Київ,2001. <http://zakon2.rada.gov.ua>
12. Закон України від 15 грудня 1993 року „Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”. Відомості Верховної Ради України.-1994.-№7.-Ст.36. <http://zakon2.rada.gov.ua>
13. Закон України « Про зовнішньоекономічну діяльність». Розділ 1-7, ст.ст. 1-39. <http://zakon2.rada.gov.ua>
14. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» від 4 жовтня 2001 року № 2761-III. <http://zakon2.rada.gov.ua>
15. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність", Київ,. <http://zakon2.rada.gov.ua>
16. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” www.rada.gov.ua
17. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.12 р. [Електронний ресурс].(rada.gov.ua)
18. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. - 244 с. <http://surl.li/frvmjd>

19. Інкотермс 2020. Правила ІСС з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2020. – 266 с

<http://www.incoterms2020.com.ua>

20. Козак Ю.Г. Сукач О., Бурлаченко Д. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 268 с.

<http://surl.li/xxscgb>

21. Масенко В.К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004. – 216 с.

22. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 696 с.

23. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007. – 384 с.

24. Дідьківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб- ник – К.: Знання, 2006. – 462 с.

25. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / Багрова І.В., Редіна Н.І, Власюк В.Є., Гетьман О.О За ред. проф. І.В. Багрової. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004. – 580 с.

26. Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки: Підручник– Тернопіль: Карт-бланш, 2007–223с.

27. Кавторєва Я. Все про організацію та облік ЗЕД. – Харків: Фактор, 2004. –320 с.

28. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Навч. посібник – К.: Політехніка, 2003. – 214 с.

29. Козик В.В., Панкова Л. А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник. 4-те вид. – К: Знання-Прес, 2004. – 406 с.

30. Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак О.А., Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004. – 608 с.

31. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. – К.: Знання, 2005. – 493 с.
32. 20.Новицький В.Є.Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. К:КНЕУ, 2007 948 с.
33. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004. – 384 с.
34. Саллі В.І. , Трифонова О.В. , Швець В.Я. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2003, – 176 с.
35. Трусів О., Рудяк Ю., Голубенко В. Довідник ЗЕДівця. – 2-ге вид., перероб. Ідоп. – Харків: Фактор, 2008. – 656 с.
36. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник / За ред. проф.А.І. Кредісова. – К.: ВІРА-Р, 2002. – 448 с.

Допоміжна

1. Лисиця Н.Р., Полякова Я.О., Базалієва Л.В., Піддубна Л.І., Семікоп Ю.О. Міжнародний бізнес: теорія і практика: монографія. - Х. : ХНЕУ, 2008. - 140 с
2. Мельник ТМ. Міжнародна торгівля товарами в умовах глобальної конкуренції: моногр. / Київський національний торговельно-економічний ун-т. - К. : КНТЕУ, 2007. - 395с. : рис., табл.
3. Міжнародний бізнес та менеджмент: проблеми та перспективи в умовах глобалізації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (до 20-річчя ф-ту між-нар. бізнесу та менеджменту) / Тернопільський національний економічний ун-т. Факультет міжнародного бізнесу та менеджменту / Ю.П. Гуменюк (ред.кол.) - Т. : ТНЕУ, 2008. - 616с.
4. Новикова М.В., Стасюк О.П. Міжнародна торгівля: конспект лекцій / Національний авіаційний ун-т. - К. : НАУ, 2007. - 144с. : рис., табл.
5. Новицький В.С. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. - 948 с.

6. Основи міжнародної торгівлі: Навчальний посібник/за ред. Ю.Г. Козака, Н .С. Логвинової; 2-ге вид., перероб. та доп. - Київ: "Центр навчальної літератури", 2005. - 656 с.
7. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Українська академія бізнесу та підприємництва. - К. : ЦУЛ, 2008. - 230с.
8. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб.. - 4-е вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2008. - 264с. - (Серія "Вища освіта ХХІ століття").
9. Пономарьов О.С. Світова торгівля в системі міжнародних економічних відносин: текст лекцій з курсу "Міжнародні економічні відносини" / Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2008. - 35с.
10. Романчиков В.І., Романенко Л.О. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. - К. : Центр учбової літератури, 2008. 256с.

14.Інформаційні ресурси

1. <http://zakon2.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. www.me.gov.ua - Міністерство економіки України
3. www.industry.kmu.gov.ua - Міністерство промислової політики
4. <http://kontrakty.com.ua> – Інтернет-видання «Контракти»
5. <http://almamater.com.ua/> - освіта і наука в Україні
6. <http://www.expert.ua/> - Інтернет-видання «Експерт Украина»
8. www.corpgov.net - Бібліотека корпоративного управління